

El monoteisme urbanístic contra l'horta de València

“La conservació de l'horta constitueix una part central de la defensa dels drets ambientals de supervivència i sostenibilitat dins el territori metropolità.”

El domini destructiu de la ciutat sobre les terres vives de l'horta fa que la causa prioritària de la seua reducció i fraccionament continuades siga l'actual model de ciutat metropolitana. Els megaprojectes viaris i de creixement de la ciutat i els pobles de l'entorn, mitjançant les requalificacions urbanitzadores de sòls agrícoles dels PGOU, colonitzen i amputen més i més les últimes illes de l'horta històrica que encara sobreviuen. Les polítiques cimenteres del desenvolupisme local impulsades per la gestió pública de partits d'esquerrres i de dretes, juntament amb l'eufòric mite del creixement sense límits, actuen com una trituradora omnipotent d'aquest irrepetible agroecosistema.

Cada vegada més es fa una ciutat indiferenciada i inerta, viscuda per la gent com un lloc de pas. L'actual urbanisme funcionalista que es repeteix en sèrie ens fa fàstic. Ens aïlla i confina en mons insolidaris, més reduïts i privats. Converteix els carrers i la diversitat de pedres del nostre passat en una homogeneïtzada façana sense identitat pròpia. Com si fóra un monocultiu d'edificis que es copien els uns als altres indefinidament i en qualsevol lloc. És un monòton paisatge de cotxes, soroll metal·litzat, fum contaminant i blocs d'edificis clònics. Aquesta ciutat és incapaç d'oferir sentit i gaudi de vida, perquè converteix allò que és singular i propi en intransitable i inhòspit, en no-lloc de ningú. Si l'entramat de la ciutat ha tingut la capacitat immemorial de forjar relacions creatives entre el context físic i humà en la vida quotidiana, hui, en canvi, la seua expansiva obsessió per la linealitat i l'espai dissenyat en favor de velocitats i cotxes privats afavoreix un empobriment massiu amb la pèrdua dels lligams culturals i comunitaris.

Contra aquest monoteisme de ciment, la recuperació de l'horta periurbana constitueix una defensa identitària arrelada en un passat de convivència entre l'horta i la seua ciutat. L'horta representa una simbiosi de valors singulars, una valuosa barreja ecològic-ruro-urbana construïda històricament sobre un patrimoni col·lectiu, el de les seues fèrtils terres.

Cal dir-ho una vegada i una altra: la continuïtat i conservació de l'horta no és un problema

d'un reduït grup d'afectats, expropiats o indemnitzats pels projectes concrets de desenvolupament local. Els malalts som tots, i totes, els urbanites metropolitans afectats per les cirurgies urbanístiques que substitueixen l'herba i els arbres pel ciment i l'asfalt. Com un malson, aquest univers urbà és incapaç de crear res nou per la seua maníaca repetició. La seua expansió il·limitada per tots costats produeix un gegantisme uniformitzat i anodí que ja no respon a cap lloc concret, ni a cap història, ni a una gent o poble diferenciats. Aquest model de ciutat desconeix els límits que són condició de la diversitat i de la pluralitat creativa. És despòtic amb els mons singulars i heterogenis com els camps d'hortalisses, és intolerant amb les necessitats frugals dels animals i de les plantes de ribera o amb bigarrats barris històrics com el del Cabanyal.

Igual que la llengua, o la geografia medieval i renaixentista de la ciutat antiga, una horta com aquesta, única en la resta del món, constitueix una part important de la nostra memòria i singularitat. És el fruit d'aprenentatges i savieses complexos que s'han donat entre generacions-terres-clima-plantas-conreus-riu-economies-cultures. L'horta és fruit d'un passat valuós que hui caldria no malbaratar per les incerteses i els perills crematístics del mercat que ens envaeix pertot arreu.

Però l'horta no és un simple sediment de vincles d'identitat i de sentit, també és i representa un nexa que ens lliga a la terra i a les plantes. És una matriu de xarxes ecològiques que es trenquen quan es travessada per autopistes, urbanitzacions o polígons industrials; l'indesitjable model de ciutat que creix, nega i redueix el món viu que palpita a l'interior de la ciutat i en la seua frontera agrícola exterior, un món del qual nosaltres també som part. Concep els arbres com a ornament i plàstic, minimitza jardins i places, embruta amb fums i verins químics l'aigua i l'aire que respirem, arruïna la vida de minúscules comunitats d'animals i plantes que conviuen amb nosaltres, redueix les terres de l'horta a solars buits per al profit urbanitzador.

Amb aquesta ciutat metropolitana passa allò mateix que passa en general amb l'actual model de desenvolupament, que prioritza per damunt